

Poglejte na številke poleg naslova za dan, ko Vaša naročnina poteče. Skušajte imeti naročnino vedno vnaprej plačano.

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

NA NEKAJ VEČ KOT
NA DAN DOBIVATE
2c "GLAS NARODA"
PO POŠTI NARAVNOST NA
SVOJ DOM (izvenredni sobotni
nedeljni in prazniški izdaji).
:: Citajte, kar Vas zanima !!

Telephone: CHelsea 3-1242

Registered as Second Class Matter September 25th, 1940 at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3rd, 1879.

No. 87 — Štev. 87

NEW YORK, FRIDAY, MAY 2, 1941 — PETEK, 2. MAJA, 1941

Volume XLIX. — Letnik XLIX.

MADŽARI IZGANJAJO SRBE

Gonja proti Jugoslovanom se je že pričela po nacijskem načinu

Madžarska vlada je izdala orderbo, po kateri se morajo iz onega dela Madžarske, ki ga je vzel Jugoslaviji, izseliti vsi Srbi, Črnogorci, Bosanci, cigani in Židje in njihovi potomci, ki niso živeli na Madžarskem pred 31. oktobrom 1918.

S seboj smejo vzeti samo toliko osebne lastnine, kolikor je morejo nesti s seboj in samo toliko drugih vrednosti in denarja, da zadostuje za potne stroške.

Vojaske poveljstvo je izdalo posebna navodila, kako morajo odhajati iz dežele.

Madžarom in Nemcem, poročenim s tujkami, kakor tudi njihovim otrokom je dovoljeno ostati v deželi. Ostati bodo mogle tudi žene dva tedna pred in po porodu in vse osebe, stare nad 75 let.

HRVATSKA PROTI ŽIDOM

List "Pester Lloyd" prinaša iz Zagreba, kjer je okoli 10.000 Židov, poročilo, da je načelnik vlade dr. Ante Pavelić za Hrvatsko odobril novo židovsko postavbo, ki določa, da bodo priznani za hrvatske državljane samo oni Židi, ki morejo dokazati, da so Hrvatje in niso nasprotovali hrvatskemu gibanju.

Postava je slična postavi, ki je bila vpeljana v Nemčiji in ki razločuje Žide, pol-Žide in četrtinske Žide. Vsaka premenba židovskih imen od decembra 1918 izgubi svojo veljavo.

JUGOSLOVANSKE LADJE V ANGLIJI

Angleška admiraliteta je naznanila, da so v neko angleško pristanišče srečno dosele jugoslovanske podmornice "Nebojse" in dve motorni torpedovki. Admiraliteta tudi s tem postavlja no laž italjansko trditev, da so bile potopljene vse jugoslovanske bojne ladje.

Admiraliteta je pozneje v "imenu kraljeve jugoslovanske vlade" naročila ladjam, da se ne zmenijo za navodila, ki prihajajo iz Jugoslavije. Isto poročilo pravi, da imajo ladje, ki se nahajajo na morjih, da si poiščejo zavetja v Angliji, ali pa v Združenih državah.

Podmornica "Nebojsa" je bila zgrajena na Angleškem ter ima 975 ton, vozi po 9 vozlov na uro ter ima 45 mož posadke.

Jugoslavija je imela štiri podmornice in 10 motornih torpedovk, od katerih jih je bilo 8 zgrajenih v Angliji, dve pa v Nemčiji, so zelo hitre ter so oborožene z 18-palčnimi torpedi in protizračnimi topovi.

JUNAŠTVO JUGOSLOVANSKIH LETALCEV

Londonska radio postaja naznanja, da je imela Jugoslavija ob nemškem vpadu samo 100 prvovrstnih vojaških aeroplanov, ki pa so se z mnogo močnejšo nemško zračno silo borili do konca. To je povedalo 27 jugoslovanskih letalcev, ki so prijetli v Moskvo v treh Savoia bombnikih.

Pri drugem nemškem zračnem napadu na Beograd so jugoslovanski letalci izstrelili 50 nemških aeroplanov, pozneje pa so jih v raznih bojih uničili še 50.

Prišel pa je čas, ko so Jugoslaviji ostali samo še trije aeroplani in okoli 30 letalcev. Vsi drugi aeroplani so že bili uničeni. Letalci so se kar potegovali za čast, da se dvignejo v zrak in lete sovražniku nasproti. In dvignili so se ter se spustili v boj s 40 laškimi bombniki, od katerih so jih izstrelili devet.

VELIKANSKI TANKI PROTI JUGOSLAVIJI

Jugoslovanski častniki, ki so se borili proti Nemcem ob Strumnici in ki so prišli v Kairo, pripovedujejo, da so Nemci napadli Jugoslavijo s 60-tonskimi tanki, katerih je bilo "brez števila." Razbili so 24 tankov z minami in topovi. Jugoslovanski vojniki so splezali na tanke in na nje metali ročne granate in pri tem večinoma tudi žrtvovali same sebe. Pri Krivi Palanki so imeli Nemci 150 takih tankov. V Kačanik prelaz so Nemci vrgli 5 do 6 kilometrov dolgo motorizirano armado. V ozki soteski so Nemci prodirali na ta način, da je en tank splezal na drugega; včasih so bili celo trije eden nad drugim.

Jugoslovanski častniki pripovedujejo, da so v teh bojih imeli Nemci velikanske izgube, za katere pa se niso zmenili, temveč so neprestano prihajali oddelek za oddelkom. Nemci so prve dni v Jugoslaviji izgubili mnogo več vojakov in vojne materijala, kot pa v celi kampanji v Flandriji lansko leto.

Kamorkoli so prišli Nemci, so pobrali ves živež, tako da prebivalstvo strada.

KAKO BO RAZDELJENA JUGOSLAVIJA

List "Dienst aus Deutschland" razpravlja o tem, kako bo razdeljena Jugoslavija ter pravi o tem slede:

1/ Nemčija je že vpeljala civilno vlado na Spodnjem Štajer-

Proslava 1. MAJA

Prvi maj je še od nekdaj delavski praznik in ga praznujejo s paradami in zborovanji in drugimi prireditvami. V New Yorku je bila vsako leto 1. maja velika parada in tako je bila tudi večeraj. Toda razlikovala se je zelo od prejšnjih parad, kajti policisti, ki so skrbeli za red med parado, so našli samo 18.788 oseb, ki so korakale po 8. Ave., medtem ko jih je bilo lansko leto 100.000.

Da je bilo letos mnogo manj ljudi v paradi, je vzrok ta, da so razne unije in tudi mnogi delavski voditelji izjavili, da bodo v paradi 1. maja po večini samo komunisti.

Posebno v Evropi so delavci obhajali 1. maj z veliko slovesnostjo. Letos ni bilo parade, ne zborovanj, kajti delavci so večinoma pod orožjem ali po so podjarmljeni in jim ni dovoljeno dati duška svojim čustvom. Toda v svojem srcu nosijo zavest, da bo tudi za delavca prišel veliki praznik, ko bo mogel svobodno in brez strahu zaklicati: "To je moj dan!"

2. Madžarska je zasedla pokrajino med Dravo in Donavo;
 3. Bolgari so med Pirotom, Vranjem, Skopljem in Prilipom do Ohridskega jezera;
 4. Italjani so zasedli celo Dalmacijo, kakor tudi Slovenijo z Ljubljano.
- "Dienst aus Deutschland" tudi pravi, da je Nemčija priznala "neodvisno Hrvatsko".

VELIKANSKA ŠKODA V IZTOČNIH DRŽAVAH VSLED GOZDNIH POŽAROV

Država New Jersey je bila doslej še najbolj prizadeta, pa tudi v New Yorku je položaj še vedno kritičen. — 50 tisoč ljudi je gasilo. —

Gozdni požari, ki so divjali po 14 severozahodnih državah, ter so divjali v ozemlju med državama Kentucky in Maine, kot tri milijone dolarjev škodo.

23. aprila zaposlenih nad 50 tisoč oseb. Najbolj je bila prizadeta država New Jersey. V nji je bilo 389 požarov, ki so uničili nad 100 tisoč akrov gozda. Vzrok požarov je deloma suša, deloma pa brezbržnost avtomobilistov, ki kempajo ob robu gozdov in ognja pred odhodom ne pogase. V Pensilvaniji je bilo 500 požarov, v New Yorku pa 550, ki še niso vsi pogaseni.

Pogled iz zrakoplova na mesto Whiting v državi New Jersey, ki je skoro do tal pogorel valed strašnega gozdnega požara.

Zborovanje trgovske zbornice

Na zborovanju konvencije Ameriške trgovske zbornice, ki se sedaj vrši v Washingtonu, bodo delegati predvsem se bavili z vprašanjem, kako bi bilo mogoče odstraniti nevarnost, ki preti vojni industriji od sporov med delom in kapitalom.

Načrti za nov angleški vojni kabinet

"Canadian Press" je sporočila iz Londona v Združeno državo, da govore v Angliji o ustanovitvi novega vojnega kabineta, v katerem bi imela skupina angleških voditeljev absolutno oblast.

Kongres škotskih strokovnih anij je zahteval v posebni resoluciji, naj vlada pojasni svoje vojne cilje.

Nemčija bo torpedirala ameriške ladje

Kakorhitro je predsednik Roosevelt naznanil, da bo dovolil iti ameriškim bojnim ladjam, kjerkoli bodo potrebne, in tudi v kraje, ki jih je Nemčija vključila v svojo vojno cono, je nek zastopnik nemškega tujnega urada rekel, da jih bodo Nemci torpedirali, kjerkoli jih najdejo.

"Jasno smo označili vojno cono," je rekel. "Povedali smo tudi naravnost, da o tem ni nikakega vprašanja, ako kdo te cono prizna ali ne, toda povedali smo, da bodo ladje, ki gredo tja, torpedirane. In to pomeni vsako ladjo pod katerokoli zastavo.

"Ali gre Mr. Roosevelt v vojno cono ali ne, to nikakor ne premeni naše odločne izjave ali pa posledice."

Odhod Angležev iz Grške

Iz angleških uradnih krogov prihaja poročilo, da se je iz Grške odpeljalo 45.000 vojakov, ki se bodo bojevali na drugih krajih.

Kot je bilo že sedaj naznanjeno, je imela Anglija na Grškem 60.000 vojakov; od teh jih je bilo nbitih 3000; kje pa je ostalih 12.000, poročilo ne pove.

Naznanjeno je bilo tudi, da je grška vlada svetovala Angliji 21. aprila, da odpelje svoje vojaštvo iz Grške, češ, da je vojna izgubljena in bi bilo brez potrebe žrtvovati še več vojaštva.

Nemci na Finskem

Glasilo sovjetske komunistične stranke "Pravda" poroča, da so 4 nemške transportne ladje v Turku (Abo) na Finskem izkrcale 12.000 nemških vojakov s tanki in artilerijo. V pondeljek pa so te čete odšle v Tampere, malo dalje proti severu.

Predsednikova žena zastražena

Ko je predavala predsednikova žena (Mrs. Franklin D. Roosevelt) v Avditoriju v Los Angeles, je bilo na odru več uradnikov tajne službe. Malo prej je dobila pismo brez podpisa, da nameravajo neznanci prirediti proti nji "mirovno demonstracijo". Pismo je najbrž pisal kakšen prenapetec, kajti o kakšni demonstraciji ni bilo nobenega sleda.

"GLAS NARODA"

(VOICE OF THE PEOPLE)

Owned and Published by Slovene Publishing Company, (A Corporation).
Frank Sakser, President; J. Lupsha, Sec. — Place of business of the
corporation and address of above officers: 216 WEST 18th STREET,
NEW YORK, N. Y.

48th Year

"Glas Naroda" is issued every day except Saturdays, Sundays
and Holidays.

Subscription Yearly \$6.—, Advertisement on Agreement.

Za celo leto velja list za Ameriko in Kanado \$6.—; za pol leta \$3.—;
za četrt leta \$1.50.— Za New York na celo leto \$7.—; za pol leta \$3.50.
Za inozemstvo na celo leto \$7.—; za pol leta \$3.50.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izveniš sobot, nedelj in praznikov.

"GLAS NARODA," 216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.
Telephone: CHelsea 3-1242

ŠPANSKI RAČUN

Dve leti po kapitulaciji Barcelone in Madrida je predložil Mussolini španski vladi račun.

Italija je poslala španskim fašistom za 7 in pol milijarde lir vojnega materiala; 1930 topov in 7 milijonov artilerijskih nabojev, 2449 strojne ter 219 tisoč 309 pušk s 319 milijoni nabojev za pobijanje španskih delavcev in kmetov; — italijanski letalci so tekom 135 tisoč 275 ur letanja vrgli na španske vasi in mesta 12 ton bomb. Nadalje je poslala Italija španskim fašistom 500 tisoč uniform, 7678 truckov in avtomobilov, 91 laških ladij in podmornice se je borilo za španske fašiste.

Španska diktatura mora torej plačati Italiji 7 in pol milijarde lir za poslani vojni material.

Laški vojaki, ki so padli na španskih tleh, niso všteti. Človeško življenje je v vojni brez cene. Laške vojake je dobil fašist Franco za nameček.

Pri trgovinskih pogajanjih lanskega leta je italijanski diktator velikodušno znižal račun na 5 in pol milijarde lir. Vsota naj bi bila plačana v 24 letnih obrokih do leta 1963. V obliki davščin naj bi jo spravili skupaj gladujoči španski delavci in kmetje.

Račun naj bi bil že drugič poravnat. Enkrat je bil namreč že plačan in sicer od španskega naroda, Francije, Anglije, Holandske in Belgije, Norveške in Danske, Poljske in Češke.

Španski narod je plačal izgubo svoje svobode s terorjem in lakoto.

Ze dve leti so španske jetnišnice prenapolnjene. Vladajoča stranka pošilja dan za dnem na morišče borec za svobodo. Ze mesece manjka prebivalstvu španskih mest skorje suhega kruha.

Francija, ki je pekrizanih rok mirno gledala, kako so Nemci in Italijani pomagali fašistom, je poražena.

Anglija je bila dve leti brezbrizna napram nemško-laški pomoči. Zdaj doživlja zračne napade, vršče se pod poveljstvom nemškega generala Sperrla, ki je učil fašiste, kako je treba bombardirati španska mesta.

Male evropske države, ki so iz strahu pred velesilami in Nemčijo branile svojim delavskim organizacijam pomagati junaškim španskim borecem, so poražene. In kot je Mussolini sam priznal, je morala Italija svojo intervencijo na Španskem plačati s porazom v Afriki.

Delavske stranke in organizacije so opozarjale svetovno javnost, da se španski republikanci bore za svobodo Španske in za evropski mir. Njihova opozorila so izzvenela v prazno.

Danes morajo evropski narodi trpeti, ker so pustili vladarji Francije in Anglije utočiti špansko svobodo v krvi. Poraz španske republike je ugledil pot sedanji svetovni vojni.

RUSIJA OPOZARJA NA SVOJO MOČ

Ob priliki proslave prvega maja je vojni komisar maršal S. K. Timošenko v svojem govoru povdral, da je Rusija vsak čas pripravljena uničiti vsak napad kake sosedne kapitalistične države.

V svojem dnevnem povelju na armado je Timošenko rekel, da sovjetska Rusija želi živeti v miru z vsemi državami, da pa je sedanji položaj sveta poln presenečenj.

"V teh razmerah," je rekel Timošenko, "mora rdeča armada imeti suh smodnik in biti pripravljena, tako da nas ne bo presenetil noben 'dogodek' in nobena zvijačnost naših sovražnikov."

Timošenko, ki je bil pred enim letom imenovan za obrambnega komisarja in mu je bila naložena naloga, da preobrazi rdečo armado, je pozval delavce, da neumorno delajo za ojačenje armade, rekoč: "Vsak izmed nas mora neumorno in vestno delati, tako da bo rdeča armada vedno pripravljena premagati vsakega sovražnika."

Kot vedno prvega maja, je bila tudi včeraj na Rdečem trgu velika vojaška parada in

je na stopnicah Ljenuinove grobnice Josip Stalin z drugimi sovjetskimi voditelji nadziral mimo korakajočo rdečo armado. V nepreglednem sprevodu so korakali vojaški oddelki: gibljivi topovi, tanki in druge vojaške opreme. Rdeča armada je posebno pokazala najnovejše motorizirane čete in motorizirano artilerijo. Posebno je bilo videti topove na tovornih avtomobilih.

Po vojaški armadi je nad milijon ljudi med prepevanjem patriotičnih pesni korakalo po Rdečem trgu.

Nemški poslanik, ki je bil že nekaj časa odsoten iz Moskve, se je vrnil ravno ob času, da je bil navzoč pri te veliki demonstraciji ruske vojaške moči. Še nikdar prej ni Rusija pokazala v javnosti svojo silo na tak obširen način.

ALI VESTE —

da je bil za novega šefa pariške policije imenovan ravnatelj pariške mestne občine, Marchand;

da se je izselilo iz krajev, ki so po sovjetsko-finskem premirju pripadli Sovjetski zvezi, 670 tisoč prebivalcev.

ZLOČIN V POHORSKIH GOZDOVIH

Začetkom marca se je pripetila pri Tribonjah v Dravski dolini žaloigra, ki je razburila vso okolico, tembolj, ker se take stvari v pohorskih gozdovih le redko dogajajo. Omenjena dne je prišel okrog 1 popoldne h 57 letni kočarici Mariji Sagneister v Tribonjah 27-letni delavec Tajzelj Marko. Omenjeni je nemški državljani ter doma iz Sv. Lovrenca pri Gabudnu, vendar se zadržuje po večini v Tribonjah. Ko je prišel k Sagneistru, je bil zelo razburjen ter je že pri prihodu zakričal: "Kje je hčeka Julijana?" V tistem trenutku pa je tudi potegnil iz žepa pištolo ter je hiro zaporedoma trikrat ustrelil. Meril je na Sagneistrovo. Prvi strel je bil zadel v sklep leve roke v rami, drugi v levo roko, tretji pa — ker se je medtem vsa zmedena in na smrt prestrašena obrnila, da bi pobegnila, jo je udaril v lev kolko na mestu, kjer se nahaaja sklep ter je jo podrl na tla.

Slednja poškodba je bila življenjsko nevarna, pa tudi ostali dve sta povzročili hudo izgubo krvi. Sagneistrova je obležala p od temi strelci nezvestna zaradi česar je storilec očitno — sklepal, da je mrtva, pa je pobegnil in izginil v gozdu. Čez nekaj minut so se zaslišali iz gozda v smeri, v kateri je begunec izginil, še štirje strelci. Nevarno ranjeno Sagneistrovo so sosedje, katere so strelci almirali, prenesli v hišo ter poklicali zdravnika, ki ji je rane obvezal, odredil pa je tudi takojšen prevoz v bolnišnico. Takoj so bili na mestu tudi orožniki, ki so izvršili ogled ter preiskali ves bližnji gozd, vendar o storilec ni bilo nobenega sledu. Mislili so, da je pobegnil čez mejo v Nemčijo. Toda naslednji dan zjutraj so ljudje našli Tajzla mrtvega v bližini Sagneistrove kočice. Tri krogle si je pogol v prsi, pa se ni da smrti zadel, zato pa je nameril orožje še četrti v glavo ter si prestrelil možgane. Pri njem so našli pištolo večjega kalibra ter zanimive krogle, ki jih je sam napravil. Ozadje dogodka pa je naslednje:

Marko Tajzelj in 32-letna hči Julijana Sagneister hčeka ranjena kočarica, sta si bila dve leti dobra. Lansko jesen pa sta se sprla. Nato je Tajzelj izvedel, da ima njegova hči izvoljenka že drugega fanta, s katerim si dopisujeta, pa ga je to tako razburilo, da je sklenil z njo, in s seboj obračunati. Dekle je imelo srečo, da je Tajzelj ni našel doma, pa je v zameno streljal na njeno mater ter jo ranil, nato pa je obračunal še s seboj.

DVA VLOMA.

Ko sta bila posestnik Anton Blažič in njegova žena z Viča pri maši v župni cerkvi, je vdrl v njuno stanovanje tat. Vrata je odprl s ponarejenim ključem,

ponagal pa si je tudi s sekuro. V spalnici je prenetel posteljno odejo in iskal najprej denar pod posteljnico. Ker ga tam ni našel, je odprl skrinjo in slednje nizko omaro. Iz omar je zmetal na tla vso obleko, kjer je našel na dragocenosti. Ukradel je dva poročna prstana, par uhanov, nekaj srebrnih verižic in še nekaj dragocenosti, v skupni vrednosti okrog 3000 din.

Ko sta se zakonca vrnila, sta našla stanovanje vse razmetano. kajti vlomilec se ni zadovoljil samo z dragocenostmi in je še naprej stikal za denarjem, ki pa je bil k sreči bolj skrit. Vlomil sta Blažičeva takoj prijavila na stražnici na Tržaški cesti. V stanovanju so kriminalni organi našli sekuro, s katero si je vlomilec pomagal. Vlomilec so morale biti razmere v hiši znane.

Pletila Sabina Mangelj, stanujoča v Šiški na Celovski cesti, si je pripravila zalogo mati in nekaj steklenice olja, v kleti pa je hranila tudi nekaj drugih živil. Zalogo je pa nekdo izvohal in je ponoči vlomil v klet ter odnesel tri večje posode masti, dve steklenici jedilnega olja in zavitek masla. Vlomilec, ki je na vratih v klet odtrgal ključavnico, se je po vlomu še enkrat vrnil ter spravil v kraj tudi nekaj kuriva. Manglieva je oškodovana za 1500 din.

PRETRESLJIVA DRUŽINSKA TRAGEDIJA.

V ljubljansko bolnišnico so pripeljali s privatnim avtom 35-letnega Ernesta Ranklja iz Rajhenaua pri Kopivniku na Kočevskem. Z njim je bil tudi njegov brat in po orožnik, ki je Ranklja izročil v oskrbo zdravnikom na kirurškem oddelku. V Rajhenau se je odigrala strašna družinska tragedija. Mladi Rankelj, ki je že delj časa živeno bolehal, je prišel zvečer domov in se vsedel v klet. Nenadoma pa je poizvedel, da je planil k postelji, kjer je ležala njegova žena Marija in je napadel z britvijo. Žena je zakričala, po obrazu in ramah se ji je poodila kri. Prišel se je divji boj, med katerim se je ženi posrečilo moža ostriniti in pobegniti iz hiše. Odhitela je k sosedu, kjer je povedala, kaj se je zgodilo. Sosed je poklical še druge v bližini stanujoče ljudi, ki so odšli v Rankljevo hišo, kjer se jim je nudi grozen prizor. Na postelji sta ležala oba Rankljeva sinčka, ne

FARMA NAPRODAJ

Proda se lepa farma, 10 akrov, ob glavni cesti, primerna za roadhouse, kokošjerejo. — Hišo z osmimi sobami, kopel, plin, elektrika, vodnjak, 80 sadnih dreves, dve kurnici. Nahaja se v Franklinville, N.J.

Za pojasnila se obrnite na: FRANK KOBILCA, 250 W. 26th St., New York

Veliki Atlas sveta

Vojujoči se narodi v Evropi vstvarjajo zgodovino. Svetovnih vesti pa ne morete razumno zasledovati brez velikega in zanesljivega zemljevida, kot je naprimer Hammond's New Era Atlas of the World. "Res," boste rekli, "toda po končani vojni zemljevidi, ki so sedaj izdani, ne bodo več dobri." Toda vse drugo je res, kot ta trditev, ako vpoštevamo ta atlas. In tukaj pride poglavna stvar. Z atlasom boste prejeli izkaznico, s katero boste proti plačilu 25 centov dobili dodatne zemljevide, ki kažejo premenjene meje vseh držav, ki

bodo prizadete vsled mirovne pogodbe, in jih boste prejeli tekóm 60 dni po zaključku vojne in ko bodo podpisane mirovne pogodbe. (Listek, ki je treba izpolniti in poslati naravnost na zalagatelja, je v vsakem atlasu.) Ti dodatni zemljevidi vam bodo do zadnje natančnosti izpolnili vaš svetovni zemljevid, ki bo natančno kazal Evropo pred vojno in po vojni v celi knjigi. Ta atlas velja samo \$2.75 za Združene države in \$3.— za Kanado. Ta veliki atlas dobite pri KNJIGAENT "GLAS NARODA", 216 West 18th St., New York.

Hujše kot Dunkirk

Angleški vojaki, ki so prišli iz Grške v Egipt, med katerimi jih je mnogo, ki so se lansko leto bojevali v Franciji, priveduajo, da je bil odhod iz Grške strašnejši kot pa iz Dunkirka v juniju lanskega leta. Vsa nemška zračna sila je bila poslana nad umikajočo se angleško armado. Čez korintski morski preliv, ki loči severni del Grške (Te-

salijo) od južnega (Peloponeza) so Nemci poslali več tisoč vojakov s puškami in topovi v padalih in umikajoči Angliji, zlasti pa Avstraleci in Novozelandci so imeli z njim zelo hude boje.

Berlin poroča, da nemški aeroplani že bombardirajo grški otok Kreto in angleški otok Malto.

ZADUŠNICA ZA PADLE JUGOSLOV. VOJAKE.

V nedeljo, 4. maja bo pravoslavno cerkveno opravilo ali zadušnica za padle jugoslovanske vojake v sedanji vojni. Govoril bo srbski župnik Rev. Gačinović, obrede pa bo opravil pravoslavni vladika Sava. Prične se ob 1. popoldne v St. Clements cerkvi na 423 West 46th St., New York, N. Y.

Ataturkov dom zastražen

Pred rojstno hišo pokojnega turškega predsednika Kemala Ataturka v Solunu je nemško vrhovno poveljstvo postavilo častno stražo v znak spoštovanja do ustanovitelja nove, dobne Turčije in do turškega naroda.

ČE SE NE VEŠ, ZDAJ IZVEŠ:

da so nedavno obhajali v Rimu dvajseto obletnico latterskega pakta, ki je prinesel pomirjenje med Kvirinalom in Vatikanom;

da je sovjetska vlada proglasila Kišinev za metropolo sovjetske moldavske republike;

da je bil rumunski poročnik Horia Georgescu obsojen na 5 let ječe in na degradacijo, ker je pomagal maršalu Rydz-

Smigljaju na begu iz Rumunije; da je finska vlada razpisala novo posojilo za obnovitvena dela;

da razpolaga Amerika s 70 odstotki zlate zaloge na svetu; da bo po sodbi avstralskega ministra Spenceja naslednjih šest tednov odlečilno vplivalo na bodočnost sedanje civilizacije;

POTREBUJEMO

iskušene šivalke za moške klobuke na malih in na box strojih, ravno tako "fitters," ki so iskušeni na moških klobukih.

CHAS. J. KUNTZ & CO.
708 BROADWAY
NEW YORK, N. Y.
5-2, 5, 6.

V JUGOSLAVIJO ni več mogoče pošiljati denarja. Ta odredba pa bo samo začasno v veljavi. Še vedno pa je mogoče pošiljati denar v Italijo.

DARILNE POŠILJATVE v ITALIJO

V LIRAH:			
50 LIR	— \$ 2.55	500 LIR	— \$ 21.75
100 LIR	— \$ 4.95	1000 LIR	— \$ 43.00
200 LIR	— \$ 9.20	2000 LIR	— \$ 85.00
300 LIR	— \$ 13.50		

ZARADI SEDANJEGA POLOŽAJA V EVROPI, priporočamo, da so vse darilne pošiljke pošljejo po CABLE ORDER. Na ta način je denar najhitreje izplačan. — Za Cable Order je treba posebej plačati

\$1.—

Vsled razmer v Evropi ni mogoče v Italijo nakazati denarja v DOLARJIH, temveč samo v LIRAH.

SLOVENIC PUBLISHING CO.

216 West 18th Street, New York

Peter Zgaga

Te dni je sporočil radio iz Evrope, da živi nekdanji voditelj hrvatskega naroda čil in čvrst na svojem veleposestvu v bližini Zagreba. Zdaj so se vreničile preroke besede, ki jih je izrekel, še predno je nastopil službo ministrskega podpredsednika v Beogradu. — Če ne bo dal Beograd Hrvatom svobode, jim jo bo dal Hitler ali Mussolini.

Hitler jim jo je dal. Menda si lahko predstavljate, kakšno svobodo Hitler deli.

Le to je Mačku malo nerodno, ker nima v "neodvisni" in "svobodni" Hrvatski prve besede.

Prvo besedo imata Pavelić in Kvaternik, ki sta najmanj za petdeset odstotkov večja mačka kakor je Maček.

Nedavno me je obiskal prijatelj iz Fly Creeka in mi povedal nekaj novic iz tistih lepih krajev.

Radi Rode, najstarejši sin znanega slovenskega farmerja Petra Rodeta in njegove žene Barbe, se je te dni poročil. Nevesta je poljskega rodu, svatba je bila pa na Long Islandu, N. Y.

Prijaznemu fantu iskreno čestitam.

Kar začudil sem se, ko sem zvedel, da je bil vrhniški korenjak Pavle Zalaznik operiran v Fox Hospital v Oneonti, N. Y.

Kilo si je bil nakopal pri delu na svojem lepem posestvu v Elk Creek, N. Y. Pa je odlašal in odlašal, dokler ga ni zares prišlo. In treba se je bilo odpraviti.

Pavle je bil junak, kakor vedno. Navzile silnim bolečinam ni niti zastokal, še manj pa zakričal.

In bolje je, da ni, kajti če bi zakričal s svojim globokim basom, bi se bolnišnica do temeljev stresla, zdravniki in strežnice bi pa vrele skupaj, misleč, da so že nemški bombniki v bližini.

Ne vem, če je res ali ne, toda povedali so mi, da je Pavle jeseni nekaj pred hišo popravljal, pa mu je šlo narobe. Nehote je zamrmral: — Da bi bil že vsaj Tom tukaj, pa bi hitro skomandirala!

Tom je njegov sosed, ki ima onkraj Elk Creeka visoko v hribu svoje posestvo.

Ni minilo pol ure, ko se ustavi pred hišo kara. Iz nje stopi Tom in ga ves zaskrbljen vpraša: — Kaj pa je, Pavle? Malo prej sem te slišal, ko si me klical...

Pa se nekaj novega se obeta letošnje leto v gornjem delu newyorške države.

Ena najlepših tamkajšnjih slovenskih domačij dobiva zunaj in znotraj novo lice in obliko.

Z vseh strani se je natribo delavcev: karpenterjev, slikarjev, tapetnikov, zidarjev. — Vse je treba preurediti, vse preplekati, vse popraviti. Gospodar Tone pa gleda, svetuje in nadzoruje.

Vse do pičice mora biti po njegovih načrtih. Nič ni predrago, nič ni predobro.

Mlada nevesta mora dospeti v sijajen dom.

Ne vem, kdaj bo tisti svečan trenutek, in je naposled vseeno, kajti svatbe bi se tako ali tako ne mogel udeležiti. Mogoče se enkrat pozneje krsta udeležim.

Navzile temu, Tone, pa želim Tebi in nji obilo božjega blagoslova.

Kratka Dnevna Zgodba

EUGEN HELTAL:

Nenavadni častilec

Po drugem dejanju je garderobierka prinesla ogromen šopek vrtnic. Iz šepke je k uka-
lo pisemce in majhna skatljica, v kateri je bil prstan, vredn gotovo svojih tisoč pengo.
Anny ni bila prav nič razva-
jena. Bila je enostavno trezna
ženska, prepričana, da so možki
samo zato na svetu, da bi ugan-
jali najrazličnejše neumnosti
zaradi slabega spola.
Zaradi tega je napravil šopek,
pisano in prstan narj globok
vtis. Razburjeno se je oblačila
in politela k oknom v zavesi,
da bi pokukala v dvorano. V
prvi loži v pritličju "On." Od-
lični in neznani darovalci dra-
gocenega šopka. Bil je zani-
miv možki, črnih, malec osive-
lih las. Sedel je v loži kakor
pravi blaziranec. Anny je ta
aristokratski mož na prvi po-
gled uganjal. V tretjem dejanju
mu je poklonila mnogoobetajo-
nasmeh.
Uslužbenec je čakal na
Anny pri vходу za igralce.
Tam je stal tudi prekrasen av-
tomobil.
"Plemeniti Cirkvenicz," se
je mož predstavil s brezhibnim
naklonom, čim se je prikazala
Anny. Vznemirjena umetnica
mu je ponudila roko. Poljubil
jo je. Šofer pa je že odpiral
vrata avtomobila.
"Ta avto?" je tiho vprašala.
"Čaka nas," je odvrnil. "Le
vstopite prosim."
"Da, toda..."
Anny je udobno sedla.
Večerjala sta v prvovrstni
restoraciji. Vitez je bil rado-
daren gostitelj. Natakajši so
se spoštljivo globoko priklanja-
li. Anny se je topila ponosa in
sreče. Plemeniti Cirkvenicz.
Prvi junak v njenem življenju!
Dolej je imela le uspeh pri bo-

"Upam, da sva zdaj sama?"
"Santa, ti in jaz!" je počasi
odvrnila Anny, kajti prvič mu
je rekla ti.
"Teda..." Vitez je vstal,
Anny je zaprla oči. Pričakova-
la je vroče poljube.
"Teda..." je ponovil možki.
Ker poljubov ni hotelo biti,
je Anny odprla oči. Mož je
stal pred njo. Tiho zapovedo-
valen, s takšnim izrazom na
obrazu da se je skoraj pre-
tresla.
"Kaj hočete?" je vprašala
vznemirjena.
"Tvoje prstane," je rekel
hladno.
"Moje prstane?"
Dalje ni mogla. Prestrašeno
ga je gledala.
"Se morda šališ? Ti..."
"Nikakor ne. Tvoje prstane
hočem. In sicer takoj! Pohiti,
preden se vrne sobarica!"
In tako je Anny še vedno ne-
primerno sedela, je besno po-
novil:
"Nisi slišala? Ali hočeš morda,
da z vzanem revolver?"
Anny je ubogala in mu s pri-
dušenim jokom izročila prstane.
Nazadnje mu je hotela dati še
prstan, ki je bil vzrok njunega
srečanja.
"Tega le ne," je dejal nža-
ljeno in ji vrnil prstan. "Tega
sem ti dal jaz." A gentle-
man nikoli ne jemlje nazaj te-
ga, kar je bil poklenil."
Prisklonil se je in šel iz so-
be. Na pragu se je še enkrat obrnil
in rekel:
"Da, skoraj bi bil pozabil:
dekle se bo najbrže vrnilo iz
kluba s sporočilom, da me ne
poznajo. Z denarjem, ki sem
ji ga bil dal, plačaj šoferja, de-
kletu daj pet pengo, ostanek pa
porabi za kakšne dobre name-
ne."
In ko je Anny z izbuljenimi
očmi strmela v vrata, je plemen-
iti Cirkvenicz dostojanstveno
odšel...

HRVATJE IS CHILE ZA JUGOSLAVIJO.

Več kot 18.600 Jugoslov-
nov hrvaškega plemena, stan-
jočih na jugu gostoljubne re-
publike Chile, v provinci Ma-
gallenes, zastopanih danes 21.
aprila 1941 na velikem zboru
Jugoslovanske narodne obram-
be v Punta Arenas, sklenili so
enoglasno in enodušno sledečo
rezolucijo:
1. Obsojajo z največjo o-
studnostjo protinarodni izda-
jalski čin nacijskih in fašisti-
nih najemnikov Antona Paveli-
ča in njegovih tovarišev, kate-
ri so s pomočjo nemškega in
italijanskega orožja proglasili
v Zagrebu neko takozvano ne-
odvisno hrvaško državo, tako
zapeljajoč Hrvate v bolj stra-
šnejše suženjstvo, kakor je bi-
lo skozi več stoletij v Avstro-
Ogrski monarhiji. Hrvati so
edino svobodni v neodvisni
Jugoslaviji in veliki v Veliki
Jugoslaviji.
2. Dajoč največje priznanje
hrabri jugoslovanski armadi,
katera je vključ težkih okoli-
ščin z nadčloveškimi napori za-
dala ogromno škodo močnejši
tlačiteljski sili, zagotavljamo
svojo pripravljenost in neoma-
hujočo odločnost, da do konca
ostajamo zvesti jugoslovanske-
mu narodu in državemu edin-
stvu pod vodstvom narodne di-
nastije Karagorjevića in vladi
kralja Petra II.
3. Pripravljeni na vse žrtve
kot do sedaj, odkrito in slo-
vesno zatrujemo, da bomo vse
svoje možnosti stavili v služ-
bo prave svobode in demokra-
cije, kateri je na čelu Velika
Britanija in Združene države,
ne samo za prostost napadanih
in potlačanih narodov, ampak
tudi za svobodo celega sveta,
verujoč tako v popolno zmago
in pravico, kakor tudi v popol-
no obnovo velike Jugosla-
vije.
4. Zaključujemo, da se ta re-
zolucija predloži poslaniku Ve-
like Britanije in jugoslovanski
vladi potom jugoslovanskega
poslaništva v Santiagu, kakor
tudi jugoslovanskemu poslani-
štvu v Washingtonu za pred-
sednika Združenih držav.
Jugoslovanska Narodna
Obramba.
Andrej Kukulj, taj.

"JUŽNE ČETE" ZA VOJNE POHODE V AFRIKI.

"Švicarski listi objavljajo po-
ročila berlinskega dopisnika,
da posvečajo nenaški vladni
krogi večjo pažnjo vožbanju
posebnih kolonialnih čet in si-
cer v zvezi s takozvanim "juž-
nim načrtom generalnega šta-
ba." Obstajajo tudi že nekate-
re podrobnosti, ki so javnosti
znane. Tako je med drugim
znano, da nemška vojaška ob-
last je od početka vojne tiso-
če in tisoče vojakov vezba v
posebno hudih okoliščinah za
težko službovanje v tropičnih
deželah. Osebnih zdravstvene
komisije so neprestano na de-
lu, ki proučujejo in preiskujejo
vzdržnost nemškega vojaka za
službovanje. Vse to delo vo-
di znani kolonialni strokovnjak
pukovnik Tschimer, ki je na-
tlačeno poučen o zemljepisnih,
političnih, narodnostnih in vre-
menskih prilikah južno od
Sredozemskega morja. Nem-
ške "južne čete" imajo svoje
vežbe v pruskih peščenih po-
krajinah ob Baltičkem morju,
kjer se seznanjajo s pušcavski-
mi prilikami. Ustanovljene so
posebne tankovske divizije na-
lašč zanje in vežbe trajajo ta-
korekoč noč in dan. Častniki
teh divizij so bili nekaj časa
pri italijanskih divizijah v A-
friki, da se na lasne oči prepri-
čajo o vsem, kar se tiče pušcav-
skega vojskovanja. Nemške
"južne čete" so bile eno celo
leto pod vsakodnevnim strogim
nadzorom zdravnikov-spe-
cialistov za tropične razmere,
so se morale potiti po raznih
cehah za najbolj različnimi to-
plotami in so v vseh mogočih
temperaturah in vremenskih
prilikah morale izvajati naj-
težja dela. Pri tem pa v 48
urah niso dobile ničesar dru-
gega, kakor steklenico tople
vode.
"GDPRTA NOC IN
DAN SO GROBA
VRATA..."
V Bridgeport, O., je dne 21.
aprila na aglo umrl John Rebol,
zadet od srčne kape. Pokojni
se je rodil v Ježici pri Ljub-
ljani leta 1877 in je bil, ali bi
bil ravno te dni star 64 let. Za-
pušča žalujočo soprogo, tri si-
nove in tri hčere, že vsi odrasli.
V Traunik, Mich., je pred
kratkom umrl Alojz Knaus, v
starosti 68 let. Rojen je bil v
vasi Hrib, občina Loški potok.
Zadela ga je kap. Zena mu je
umrla pred dvema letoma. Za-
pušča tri sinove in šest hčera
ter štiri brate.
V Powhatan, O., je 14. aprila
umrl rojak Anton Vehar, v sta-
rosti 58 let. Rojen je bil v Go-
renjem Vošnjaku na Notranj-
skem in je prišel v Ameriko
pred 34 leti. Zapušča ženo in
dva sinova ter omoženo hčer v
Gowanda, N. Y. pa brata.
V Eveleth, Minn., je ne-
davno umrla Mrs. Katarina

Rojake prosimo, k o
posljejo za naročino,
da se poslužujejo —
UNITED STATES
osiroma
CANADIAN
POSTAL MONEY
ORDER,
ako je vam le priročno

RAZPRODAJA SLOVENSKE KNIJIG po zmerni ceni

- Po 50c zvezek
Andersonove pripovedke za slovensko
mladino
Bele noči mali junak. (Dostojevskij)
Božji mejniki (Ivan Pregelj)
Filozofska zgodba (Alojz Jirasek)
Gompači in Komuraški (Jul. Zeyer)
Gospod Fridolin Zolna in njegova
družina (Fr. Milčinski)
Kazan, voljeji pes (J. O. Curwood)
Kaj se je Makaru sanjalo (V. Koro-
lenko)
Na različnih potih (Franc Friseli)
Peter Pavel Clavar (Dr. I. Pregelj)
Pavel Klavir (Vladimir Levstik)
Sveta noč (Rudolf Vrabl)
Slika Doriane Gray (Oscar Wilde)
Verne duse v vlač (Prosper Mirime)
Zapiski iz mrtvega doma (A. M. Do-
stojevskij)
Po 70c zvezek
Do Ohrida in Bitolja (Ivan Melik)
Po 75c zvezek
Belfegor (Artur Bernede)
Onstran pragozda (James Oliver Cur-
wood)
Po strani klobuk (Danir Feigel)
Romantične duse (Ivan Cankar)
Seržant Diarolo (Marcel Priollet)
Železna cesta (Zane Grey)
Zlati Panter (Sinclair Gluck)
Gusar v oblakih (Donald Keyhoe)
Gospodarica sveta (Karl Fidor)
Hektorjev Meč (Rene La Bruyere)
Rdeča Megla (O. R. Frich)
Po \$1 zvezek
Ugrabljeni milijoni (E. G. Seliger)
Veridicus (Pater Kajetan)
Sivko (E. S. Thompson)
Rudarska balada (Marija Majerjeva)
Prigodbe čebulice Maje (Waldemar
Bonsels)
Pingvinski otok (Anatole France)
Pisane zgodbe (Janko Kac)
Iz življenja za življenje (Ivan Zu-
pan)
Po \$1.25 zvezek
Zadnji Mohikanez (J. F. Cooper)
Skritvostni studenec (Pavel Keller)
Po \$1.50 zvezek
Zločin in kazen (F. M. Dostojevskij)
Tigrovi zobje (Mavrice Lablane)
Kristof Dimar (Jack London)
Misterija (Gustave le Rouge)
Lucifer (Jean de La Hire)
Izpod Golice (Slavko Savinsek)
Po \$2 zvezek
Prešeren (France Kidrie)
Po \$2.50 zvezek
Višnjeva repatica (Vl. Levstik)
Naročite pri:
KNJIGARNA SLOVENIC PUBLISHING CO.
216 West 18th Street,
New York, N. Y.
landu pa tri hčere, eno sestro
v New Yorku in več drugih so-
rodnikov.
Dne 24. aprila je v Barber-
tonu, O., preminil dobro po-
znani rojak Frank Virant, do-
ma iz Iga pri Ljubljani. Za-
pušča žalujočo soprogo, tri o-
troke, tri vnuke, sestro ter več
drugih sorodnikov.

SLOVENSKO - AMERIKANSKI
Koledar 1941
PESTRA ZBIRKA KRATKIH POVESTI, ZANIMIVIH
ČLANKOV IN POLJUDNIH RAZPRAV IZ ZGODOVINE,
ZEMLJE- IN NARODO-PISJA; KRATKIH ZANIMIVO-
STI IZ VSEH DOB IN DELOV SVETA... Informa-
tivna knjiga za vsakega rojaka, ki zasle-
duje svetovne dogodke.
Citajte zanimiv članek:
"O LOVU IN LOVCIH,"
ki ga je spisal Fr. Troha.
Slovenic Publishing Company
216 W. 18th Street New York, N. Y.
Cena 50c
Veste lahko polijete v znakih po 2 in 3
centi, če prebivate v Združenih državah.
Posebna priloga:
Trije zemljevidi v barvah: EVROPA
LETA 1914; EVROPA PRED SE-
DANJO VOJNO; EVROPA L. 1940
NAROČITE GA
ŠE DANES

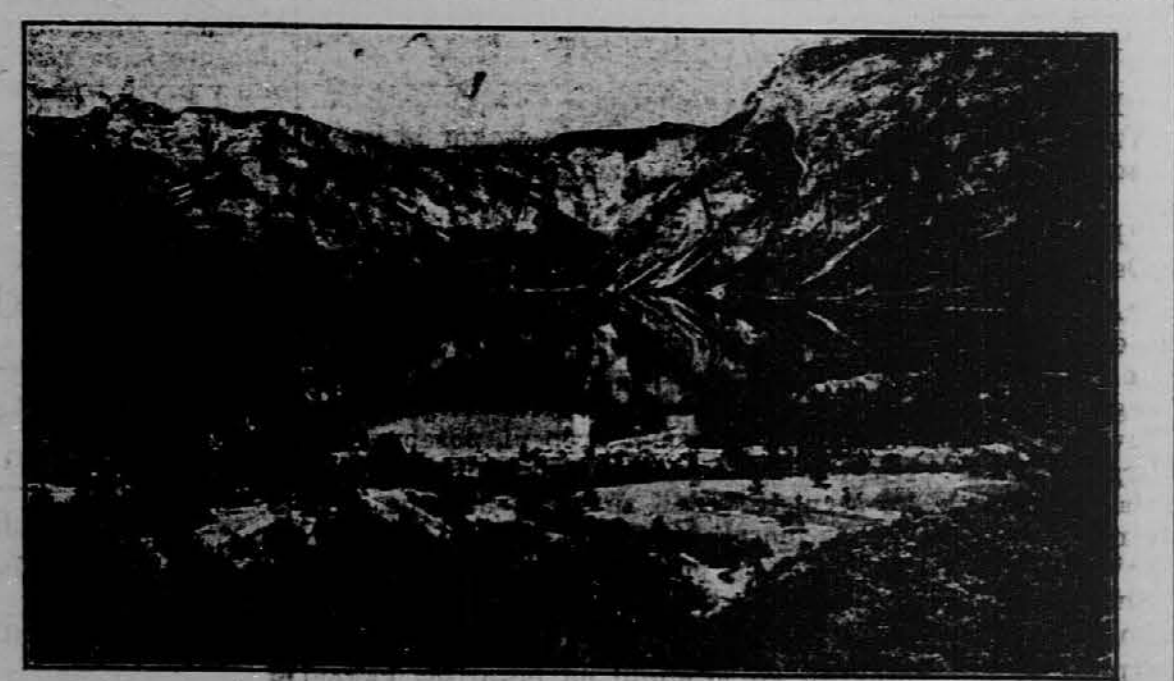
**ŽELIM
NAMESTNIKA**
DA ZASLUŽI OD \$30.
DO \$50. NA TEDEN
HOČEM DOBITI MOŽA, KI BO DE-
LAL Z MENOJ PRI NAJHITREJŠI
PRODAJI, PO NAJVIŠJEM PRO-
DAJALNEM NAČINU DANAŠNJEGA
DNE.
MOŽ, KI GA ISČEM, MORA BITI
ODLOČEN, PODJETEN IN VOLJAN
SLEDITI NAVODILOM, PRODAJAL-
NA SPOSOBNOST SICEER POMAGA.
TODA NI NEOBHODNO POTREBNA,
KAJTI ONI, KI BO SPREJET, BO
EN TEDEN V NAŠI TRGOVSKI ŠOL-
LI, KI JE BREZPLAČNA, POD PO-
SERNIM AMERIŠKIM UČITELJEM,
PO VEŽBANJU BOSTE PREJELI
POTREBNA NAVODILA, DA GRE-
STE NA KRAJ, KJER JE BILO DO-
GOVORJENO.
POŠLJITE PISMENO PONUDBO,
NAVEDITE STAROST, ALI STE PO-
ROČENI, ALI NE IN DOSEDANJE
ISKUŠNJE NA "ŽELIM NAMEST-
NIKA", c. of Glas Naroda, 216 W. 18th
STREET, NEW YORK

NA SODIŠČU JE UBIL OČETA.

Razame se, da je žalostnega
dogodka na sodišču v Bosan-
ski Dubici kriva razprtija za-
radi zemlje in dediščine. Sta-
ri Stojan Zlojutr iz vasi Gor-
njeseleev je prišel na sodišče,
da prepiše svoje zemljišče na
mlajšega sina. Starejšemu si-
nu Milanu ni hotel nič dati,
češ, da že ima dovolj zemlje.
Pa je prišel tudi Milan na so-
dišče in je terjal svoj delež.
Nastal je prepir. V nagli jezi
je Milan zadal očetu pet smirto-
nosnih udarcev in je krvaveči
oče kmalu izdihnil. Uradniki
so osupli pobegnili pred divja-
kom in poklicali orožnike, ki so
spravili pobesnelega sina v zap-
por.

"Naši Kraji"

Slike so iz vseh delov Sloveni-
je in vemo, da boste zadovoljni.
Zbirka 87 fotografij v bakro-
tisku na dobrem papirju vas
stane —
\$1.
KNJIGARNA "GLAS NARODA"
216 WEST 18th STREET, NEW YORK

V stoterih slovenskih domovih
boste našli to knjigo umetni-
ških slik. Naročite jo še vi.
"Naši Kraji"
Slike so iz vseh delov Sloveni-
je in vemo, da boste zadovoljni.
Zbirka 87 fotografij v bakro-
tisku na dobrem papirju vas
stane —
\$1.
KNJIGARNA "GLAS NARODA"
216 WEST 18th STREET, NEW YORK

Mož Simone

—: ROMAN —:

Francoški spisal: CHAMPOL. — Preložil: LEVSTIK.

72

Na mesto nerodnega obiskovalca in čemerne gosta je stopal drug človek. Srečen in izkušen v podjetjih, človek, ki je bil izpregledal vso človeško neumnost in malopridnost, ki je znal kakor skozi lupo in iskal liki ranocelnik s svojim nožem, mož, čegar bogati spomin si je zapisaval najeznatnejša znamenja, da je njegovo bistrovost na njih podlagi izkušala zgraditi celoto.

Sedel je bil pred mizo, in ne da bi gledal Simono, kar bi jo utegnilo motiti, je molče poslušal njeno pripoved, dokler ni dospela do svojega prihoda v Erlington.

Tam jo je prekinil, porinil pred njo list papirja in dejal: "Narišite mi vhod, železna vrata in mala vrata, skozi katera je prišel Tomaž Erlington."

Ko je bila gotova s svojo ne posebno umetno risbo, je vzel papir v roko in ga neprestano motril, dočim je ona nadaljevala, vestno omenjajoča, najmalenkostnejše dogodke tistih treh smrtnotežkih dni čakanja, ki so ji bili naloženi od lady Eleanor.

"Dobro," je dejal nato, "bila je rojena vladarica, ki je imela svoj bojni načrt in se je že od kraja posluževala nasprotnikov lastnih moči. To so krije z nimenjem, ki sem si bil ustvaril o vaši gospe teti."

Simona je nadaljevala, pripovedujoča o ponočni prikazni, ki ji je napravilo toliko strahu, on pa je izjavil:

"To je ravnanje sentimentalnega človeka. Zaljubljenec, ki je zmožen prečuti noč pod oknom, ki se ne bo odprlo, mora biti zelo mlad in priprostosrčen. Takšnega sem si predstavljati tudi Riharda."

Vendar pa bržkone on sam ni bil zadovoljen s svojimi opazkami, zakaj čim bolj je napredovala povest, tem bolj je bil videti v skrbeh. Ko pa je prišla Simona do dogodka v kapelici, mu je nenkrat tako izrazovito zaigral obraz, da se je nadejala, da bo prekinila in vprašala:

"Kaj je?"

"N nič mi. Narišite mi tudi načrt kapelice."

Ubogala je. Osmi je položil to risbo poleg prve, motreč obeide z neprikrito zadovoljstvom.

Pripoved o prizoru med lady Eleanor in Tomažem ga je razvedrila. V naslednjem se mu je zganil obraz in pod njegovimi obrvmi in trepalnicami stisnjenimi v košato gručo, se je zasvetil žar njegovih polzaprtih oči.

Od ondat dalje je postajala povest bolj zamotana in ganljivejša. Simona se je borila s težavami, da je povedala vse in se pozabila nenasar. Ta trudapolni izpit jo je utrjal in zaostil brez haska. Večkrat je že hotela nehati, toda Osmi jo je neusmiljeno priganjal s svojimi jasnimi vprašanji, vodeč jo na pravi tir, kadar se ji je zmedla nit, in spominjajoč jo večkrat stvari, na katere bi nikdar ne bila mislila.

Pozno je bilo; sodniki so morali biti že v uradu in gospod in gospa d'Avion pri obedu; toda Osmi in Simoni se ni mudilo.

"Le dalje, le dalje," je govoril Osmi.

Pripoved je bila pri tistem odločilnem trenutku, ko je oče Arnold izgovoril nad poročencem svoje neprekinjene besede. Simona je umolknila.

"Dalje, dalje," je zopet ponovil Osmi, "do konca. Treba je, da poveste vse."

In nehoti mu se po malem povedala vse, česar ni bila zaupala nikomur, niti materi ne. Ponoviti mu je morala vse, celo Rihardove besede ljubini, in ko jih je ponavljala, se ji je zdelo, kakor da bi ji slišala vnovič; čutila je okrog sebe tisti kratki objem in na svojem licu tisti prvi poljub, ki ga je prejela od njega, tisti poljub, ki je bil tako nežen in tako poln strasti! Obraz se ji je razplaval in vroče ji je postajalo pri srcu. Najsi je bil Rihard prej še tako kriv, ali karkoli bi bil zagrešil kasneje, vendar si ni mogla tajiti, da bi ga bila vsaj ta trenutek ljubila, in ko ni mogla več dalje, in je umolknila, je bil Osmi tisti, ki je zaključil:

"In nato ste ga spodili od sebe! — Pa se čudite, da se ni vrnil!"

Simona ni našla odgovora; nastopil je molk.

Zdelo se je, da Osmi pravi, da zaključke, ki jih je težko postaviti na nege; po starodavni stanovski navadi se je zahteval v svetlišče: listal je po kupu aktov, ki so ležali na mizi.

Nenkrat je vzel načrt kapelice in pokazal Simoni neko točko, rekoč:

"Bili ste tukaj?"

"Da."

"In Rihard je bil tu?"

"Rihard?"

Vzela je papir in ga motrila z napetostjo, kakor bi imelo in nenikih črt, ki ji je baš potegnile, vznikniti nekako razodetje in ponavljala je:

"Rihard. Torej menite, da je bil on?"

Osmi se je sočutno nasmehnil.

"Ali ni bilo predvsem potrebno, pripraviti ga do tega, da se enkrat pokaže z odkritim obrazom, in ga nato preveriti, da ste ga videli, da ga sprejemate, kakršen je, in da izprevelikega rahločutja niti ne marate izgovoriti o tej stvari? — Človek tako lahko veruje to, po čemer hrepeni, posebno kadar trpi in ljubi. Njegova mati je dobro ukrenila in prav izbrala ta trenutek, ko še niste vedeli za njene naklepe, niti za to ne, da on živi, in ste morali biti manj pazljivi pri tem sčujanju. Vrag pa je prišel na pomoč in poslal Tomaža."

Simona je bila zmedena. Ne da bi ji pustil čas za kakšno opazko, je Osmi položil prst na drugo risbo in nadaljeval:

"In to ni bilo edinkrat, ko je stopil na pozorišče kakor nulašč o pravem trenutku, da napravi nesrečo. On je tudi tisti, ki je izpustil Tomaža skozi tale mala vrata, od katerih je morali imeti ključ, on ga je odpeljal v svoji kočiji, podpihoval ga in mu ponagel s tem, da mu je dal nasvetov, denarja in vsega, kar je moglo pospešiti njegov beg."

[Nadaljevanje prihodnjik]

Delavski pregled

NEVERJETNE RAZMERE PRI FORDU

Pred narodnim odborom za delavke odnošaje je pričel Eliot Lee Murray, ki je bil precej let superintendent v Fordovi tovarni v Edgewater, N. J. leta 1938 je pa opustil službo in se preselil v Navosota, Tex.

Odbor je uvedel zaslišanja vsled pritožbe United Automobile Workers, da je Fordova tovarna v Edgewater, N. J., nedavno odpustila 28 uslužbencev zaradi unijskega udejstvovanja.

Murray je rekel: "Če je bil kakšen delavec osumljen, da pripada uniji, je dobil foreman naročilo, naj mu na tekočem traku naloži toliko dela, da ga ne bo mogel zmagovati. To je bil najpreprostejši vzrok za odslovljenje dela."

Jako priljubljena je bila tudi naslednja metoda:

Fordov špijon je s kredo zaznamoval unijskega agitatorja. Drugi špijon mu je vtaknil v žep suknjiča kakšno orožje. Ko se je hotel po shtu vrniti domov, so ga Fordovi uradniki povabili v posebno sobo in ga preiskali. V njegovem žepu so našli orožje in ga obdolžili tatvine. Tudi to je bil vselej vzrok za odpust. Noben izgovor ni nič zalegel.

"Nekega dne mi je naročil," je rekel Murray, "Fordov uradnik A. M. Harris, naj zapodim z dela Franka I. Sucarata, in Johna Juliana. Ko sem ga vprašal za vzrok, je odvrnil: 'Teh Italijanov se moramo znebiti. Več neprimlik nam povzročajo, kot pa delavci katerekoli druge narodnosti.'"

A. & P. je skrajšala delovni čas

Vodstvo Great Atlantic and Pacific Tea Company je ugotovilo, da bo zaradi 12. majen delalo 7000 kompanijskih uslužbencev v vzhodnih državah le po pet dni na teden. Delati bodo morali 48 ur. Dobili bodo isto plačo kakor prej za šestdnevni teden (54 ur.)

Leta 1916 so morali delati A. & P. uslužbenci po 65 ur na teden.

Nobenih komunistov v vodstvu organizacije

Na konvenciji CIO American Federation Hosiery Workers je bila sprejeta resolucija, ki določa med drugim naslednje:

"Noben unijski delavec, ki je član komunistične, fašistične ali nacistične organizacije, ne more biti izvoljen v odbor unije."

Resolucija je bila sprejeta po dve uri trajajoči debati.

Število stavk se večja

Iz poročila, ki ga je objavila National Association of Manufacturers, je razvidno, da je bilo v prvih treh mesecih tekočega leta izgubljenih vsled stavk trikrat več delovnih dni kot pa v prvih treh mesecih lanskega leta.

Lani je znašala izguba 3 milijone 22 tisoč delovnih dni, letos pa nad 9 milijonov. Nadpolovico stavk je bilo v industrijah ki imajo vojna naročila.

DELOVNI ČAS JE TREBA PODALJŠATI!

V Washingtonu se vrši letna konvencija Ameriške trgovske zbornice. Njen predsednik J. S. Kemper je rekel:

"Da bi bilo mogoče zadostiti vsem obrambnim in civilnim potrebam, bo moral vsak zaposleni delavec završiti 25 odstotkov dela."

Kemperov uvodni govor je bil v vseh oziirih zanimiv in značilen. "Nekateri predlagajo," je dejal, "naj bi bile prepovedane vse stavke v vojni industriji. To bi bilo po mojem mnenju najslabše, kar bi mogli storiti. Delavec ima pravico stavkati, in te pravice mu pod nobenim pogojem ne smemo kratiti."

Priporočal je tudi zvišanje davkov namesto posojil.

"Vedno moramo imeti pred očmi," je vzkliknil, "da nosi bog moderne vojne zlato krono. Če hočemo biti dobro oboroženi, moramo pač plačati tozadnje stroške."

"Viada naj do skrajnosti zmanjša stroške, ki niso namenjeni za obrambo. Narodne obrambe se ne smemo posluževati kot patriotičnega plašča, za katerim bi skrivali potratno in neuspešno neobrambno stroškov."

Svoj govor je Kemper zaključil z besedami:

"V sedanjem času je v Ameriki koristno zaposlenih 40 milijonov delavcev, kar predstavlja 80 tisoč milijonov ur produktivnega prizadevanja. Ugotovljeno je, da bo zahteval obrambni program 20 tisoč milijonov delovnih ur, kar je skoro 25 odstotkov. Kako torej urediti, da bi bil volk sit in koza cela? Nič drugega nam ne kaže, kot završiti 25 odstotkov več dela, ali se pa odpovedati marsičemu, kar se nam zdi neobhodno potrebno."

TEKSTILNA UNIJA V BORBI PROTI REVŠČINI

CIO unija tekstilnih delavcev (Textile Workers of America) se je lotila dve letnega programa, čijega namen je, odpraviti revščino med delavci v tekstilni industriji, posebno med onimi v južnih državah. Neznosne razmere, v katerih so prisiljeni živeti, predstavljajo po zatrdilu predsednika Roosevelta gospodarski problem, ki zahteva vse pozornost.

Ko je nastopil Emile Rieve svoj drugi službeni termin kot predsednik organizacije tekstilnih delavcev, je rekel:

"Naša dežela ne bo nikdar pripravljena na popolno obrambo, dokler se ne bo začelo skoro poldrugi milijon delavcev zavedati, da imajo sploh nekaj braniti. Gesla o svobodi in demokraciji so prazen zvok za delavce, ki se morajo življati z letnim zaslužkom \$600."

Na prvi pogled se zdi, da je podal to ugotovilo kakšen mlačič, ki ntu ni desti za narodni obrambni program. V resnici je pa stvar d rugačna. Doslej se ni še nobena delavska konvencija s tako vneto zavzela za obrambo Amerike in za pomoč Angliji, kot se je prejšnji teden konvencija tekstilnih delavcev.

"Mi moramo ustvariti v ljudeh prepričanje, da jim je res treba nekaj braniti," je poudarjal Rieve. "S sumimi gesli se nič ne opravi. Ko bo naša unija izpelovala tekstilnim delavcem boljše plačo, da si bodo privoščili boljše stanovanja in boljše jed ter dali svojim otrokom priliko za izobrazbo, bodo vedeli, da imajo v demokraciji svoj delež."

Pred dvema leti je imela unija tekstilnih delavcev svojo prvo konvencijo. Svojo uspešnost je najlepše dokazala s tem da je izpelovala kontrakte za 260 tisoč delavcev v 1000 tovarnah. V tem kratkem času so bile njenim članom zvišane plače za 230 milijonov dolarjev.

"Organizacijsko delo v tekstilni industriji," je poudaril Rieve, nam ni nikdar povzročalo nobenih težav. Glavna stvar je, da delavci, ki pristojijo k uniji, tudi v uniji ostanejo. Za to vzorno skrb izredno zmnožna uprava naše unije."

"Odpravili smo tudi staro sovražstvo, ki so ga gojili podjetniki po južnih državah namram unije. V mnogih južnih mestih je zdaj unija dobrodošla, ker se je vsled boljših delavskih plač nakupna sila povečala."

"Prepričan sem, da nam bo v teku prihodnjih dveh let uspešno podvojiti število našega članstva. To bo naš največji prispevek k narodni obrambi."

Zvišanje plač pri General Electric

Upravniki General Motors Corporation in CIO United Electrical & Radio Machine Workers so izjavili, da bo tovarniški delavcem povišana plača za 10 centov na uro. Pri posebnih pogajanjih bo določena plača za overtime.

Manj vlakov zaradi pomanjkanja premoga

Southern Railway naznanja, da je na raznih južnih progah ukinila promet 42 vlakov, ker ji celo za lokomotive, vozeče po glavnih progah, manjka premoga.

Želzniska družba ima premoga le še za dvanajst dni.

Požar v smodnišnici

Iz Indian Head, Md. poročajo, da je uničil ogenj polopje, spadajoče k tankašnji mornariški smodnišnici.

Po zatrdilu kapitana L. M. Herseyja je bilo zaposlenih v poslopiju samo troje delavcev, ki pa niso bili poškodovani. Dasi vzrok eksplozije še ni dognan, so oblasti skoro prepričane, da v tem slučaju ne gre za sabotažo.

Povzročena škoda znaša 150 tisoč dolarjev. Če bi ogenj zajel sosednje poslopje, v katerem so veliki tanki etra, bi bila nedvomno vsa smodnišnica pogrnana v zrak.

Kurjači prete s stavko

Engineers, Beneficial Association je zapretila, da ne bo

The Modern Encyclopedia

KNJIGA VSEBUJE:
22,000 RAZLAG in 1200 SLIK
Najnovejša svetovna ENCYCLOPEDIA, v kateri more vsakdo kakoršnegakoli poklica najiti razlago vsake besede spadajoče v njegovo stroko.
KNJIGA VSEBUJE 1334 STRANI in JE OKUSNO V PLATNO VEZANA — SKORO NEVERJETNO JE, DA JE MOGOČE TAKO NAJPOPOLNEJŠO KNJIGO DOBITI ZA TAKO ZMERNO CENO
CENA SAMO \$2 (Poštnina plačana.)

KNJIGARNA SLOVENIC PUBLISHING CO.
216 West 18th Street,
New York, N.Y.

SIAM

Siam se že nekaj časa imenuje Thai, kar pa pomeni: dežela svobodnih. Zdaj vlada v tej državi na Daljnem vzhodu A-manda Mahidol, in sicer od leta 1932, ko ga je revolucija spravila na prsto. Revolucija je bila v tej državi nekaj tako nezasičanega, da so morali šele najti besedo za odjek in prav tako so si morali izmisliti besede za imena, kot ustava, politična stranka, proletariat itd. Do leta 1932 je v Siamu vladal kralj Prajadhipok. Prajadhipok je bil bolan, in sicer se mu je na očeh delala nekakšna mrena. Tudi on je bil že prebil revolucijo, pa se dozdeva, da se ni niti najmanj zavedal, da bi bila tisto revolucija, zakaj vsi prekuhni so mu zatrdjevali svojo vdanost, le da bi bili hoteli nekaj sprememb, na kar je kralj takoj pristal. Ker pa je bil bolan, je odpotoval v Švico, k operaciji. V njegovi odsotnosti pa je doma izbruhnila protirevolucija, to se pravi, da so prejšnji oblastniki hoteli odstraniti nove, pa niso uspeli in novi so jih obsodili na smrt. Nato so vse sporočili kralju v Švico in ta jim je ukazal, da jih ne smejo pomoriti, a medtem so bili oni že vsi mrtvi. Tedaj je Prajadhipok sklenil, da se ne bo več vrnil kot kralj in se je odpovedal prestolu in se umaknil v zasebno življenje.

Velik Prajadhipokov predhodnik je bil Hualalongkorn, ki je vladal od leta 1863 do leta 1910 in je marsikaj dobrega storil za svojo državo. A najbolj znano o njem je bilo to, da je imel 35 poglavitnih žena, vsega skupaj pa je imela 84 žena in od njih 364 sinov. Zato so po pravici govorili, da se po vsem Siamu pretaka samo kraljevska kri. Hualalongkorn je določil posebno nasledstvo: prsto-onaslednik poudi prvi sin njegove najstarejše žene; drugi sin iste žene pa naj potem sledi tega prestolonaslednika. Ta kralj je umrl l. 1910 in sledil ga je tisti prvi sin in sicer Rama VI. Ta je bil plodovit pisatelj; prevedel je Shakespearea v siamski jezik, pisal je siamske drame in je priobčeval v raznih listih prav zanimive članke. Umrl je leta 1925 in zdaj naj bi ga po nasledstvenem pravu sedit Mahidol. A Mahidol je študiral v Ameriki, postal je izvrsten zdravnik in mimo tega se je poročil z nekim siamskim dekletem, ki je bila bolniška streljica v Združenih državah. In nobeden o dnju ni bil voljan zasesti kraljevskega prestola.

Na-tala je revolucija in kralj je postal enajstletni deček A-manda Mahidol (ki vlada zdaj). Inse pomeni "brat lune". Ko so ga bili poklicali kot kralja v domovino, je živel v Švici s svojo materjo. Ko so ga vprašali, ali bi rajši še dalje študiral v Švici ali pa hoče zasesti prestol, je pametno odvrnil, da bo šele takrat zasedel prestol, ko se bo dovolj naučil. Zdaj pa je "kralj severa in juga, potomce Bude, brat lune, brat sonca in lastnik 24 zlatih sončnikov."

Kopačev trdega premoga je približno 100.000. Za premogarje, ki so plačani od dne, zahteva unija dolar priboljška za kontraktne delavce po 20 odstotno povišanje.

Ogromni dobički U. S. Steel Corporation

United States Steel Corp. bo konci prvega četrtletja svoje delničarje prijetno presenetila. V prvih štirih mesecih je spravila korporacija nad 36 milijonov dolarjev dobička, dočim je znašal lani v istem razdobju njen dobiček komaj 17 milijonov. Delničarji bodo zaslužili pri vsaki akciji \$3.47.

United States Steel Corporation ima v svojih napravah zaposlenih 280 tisoč delavcev in uradnikov, torej 44 tisoč več kakor lani.

G M bo plačala rekrutom bonus

Iz Wilmingtona, Del., poročajo, da so delničarji General Motors Corporation po dolgotrajni in vroči debati sprejeli predlog, naj plača korporacija tistim svojim ljudem, ki so bili poklicani v vojaško službo, bonus.

Predlog, da bi jim bila plačana razlika med njihovo prejšnjo in vojaško plačo, je propadel.

Stavka pri Roeblingu

V Washingtonu je objavil obrambni posredovalni urad, da mu je uspelo uravnati delavski spor pri John A. Roebling Co. katera ima dve tovarni in sicer v Trentonu, N. J. in Roebling, N. J. Stavkalo je 6500 jeklarjev.

KOPAČI TRDEGA PREMOMA

Zastopniki United Mine Workers in zastopniki rogov trdega premoga v Pennsylvaniji so izjavili da bo pogodba, ki je potekla 30. aprila, za deset dni podaljšana. V desetih dneh upajo skleniti novo pogodbo, čije določbe bodo veljavne izza 1. maja.